

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 234/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen palkkaturvan maksamisesta ja käsittelyajoista koronakriisin aikana

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jussi Wihosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 234/2020 vp:

Miten palkkaturvan käsittelyaikoja aiotaan nopeuttaa,

miten palkkasaataviaan hakevien työntekijöiden toimeentuloa turvataan ja

miten varmistetaan, ettei kukaan jää tyhjän päälle koronavirusepidemian takia?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Palkkaturvajärjestelmän tarkoituksena on turvata työntekijän palkkasaatavat työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa. Palkkaturvana voi tulla maksettavaksi sellaiset työsuhteesta johtuvat saatavat, joiden määrä ja peruste on saatu selvitettyä. Työntekijälle maksettava palkkaturva peritään aina työnantajalta tai muulta maksuvelvolliselta takaisin. Palkkaturvamenettelyssä on siten vähintään kaksi asianosaista – työntekijä ja työnantaja.

Palkkaturvaan liittyy kaksi erilaista menettelyä. Vuosina 2016-2019 palkkaturvan saajista 62 prosenttia sai palkkaturvan konkurssipesän hakemuksen perusteella. Kysymys on menettelystä, jossa konkurssipesän pesänhoitaja selvittää yhdessä palkkaturvaviranomaisen kanssa, mitkä työntekijöiden palkkasaatavista voidaan maksaa palkkaturvana. Tämä menettely on erittäin nopea. Palkkaturva maksetaan työntekijöiden tilille 14 päivässä konkurssin alkamisesta ja työsuhteen viimeisenä päivänä.

Palkkaturvaa maksetaan kuitenkin myös tilanteissa, joissa yritys ei ole konkurssissa, vaan muutoin maksukyvytön. Jos palkkasaatavia on jäänyt maksamatta työnantajan maksukyvyttömyyden vuoksi, palkkaturvaa voivat hakea työntekijä itse tai ammattiliitto työntekijän puolesta. Palkkaturvaa saaneista työntekijöistä 38 prosenttia sai vuosina 2016-2019 palkkaturvan tällaisessa menettelyssä. Näissä tilanteissa palkkaturvahakemusten käsittely sisältää useita vaiheita. Palkkaturvahakemuksesta lähetetään lausuntopyyntö työnantajalle, koska tällä on parhaat edellytykset antaa selvitystä. Käytännössä on kuitenkin yleistä, ettei työnantajaa tavoiteta. Lisäksi on yleistä, että saatavat ovat osittain tai kokonaan riittäviä taikka niiden peruste on muutoin epäselvä. Joissakin tapauksissa menettelyn kuluessa joudutaan turvautumaan useisiin lausuntokierroksiin ennen kuin asia saadaan selvitettyksi. Tämän vuoksi käsittelyaika on työntekijöiden ja ammattiliittojen hakemusten kohdalla keskimäärin 5-6 kuukautta. Yksittäistapauksissa käsittelyaika voi merkittävästikin poiketa tästä keskiarvosta. Kun saatavat on saatu selvitettyä, tehdään palkkaturvapäätös ja

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 234/2020 vp

saatavat maksetaan. Lisäksi työnantaja ja muut mahdolliset maksuvelvolliset määrätään maksamaan palkkaturvana maksetut saatavat takaisin valtiolle.

Koronavirusepidemiaan liittyvien taloudellisten vaikutusten ennakoidaan johtavan yritysten maksuvaikeuksiin. Tämä puolestaan lisää vireille tulevien palkkaturva-asioiden määrää. Konkurssitilanteissa palkkaturvan käsittelyajasta pystytään todennäköisesti pitämään kiinni. Siten suurin osa työntekijöistä saa palkkaturvan suhteellisen nopeasti. Sen sijaan muissa tilanteissa palkkaturvahakemusten käsittelyaika todennäköisesti kasvaa nykyisestä.

Uudenmaan ELY-keskukseen on palkattu tämän johdosta kuusi uutta palkkaturvaesittelijää (normaali määrä 32 henkilöä). Lisäksi tarkoituksena on erilaisin hallinnollisin toimin lieventää hakemuserien kasvusta aiheutuvaa käsittelyajan pidentymistä.

Jos työnantaja ei pysty maksamaan työntekijöiden palkkasaatavia, työntekijä voi kohdata ongelmia toimeentulon kanssa. Käytännössä työnantajan maksukyvyttömyys yleensä johtaa työsopimuksen päättymiseen. Tällöin työntekijällä on lähtökohtaisesti oikeus työttömyysetuuteen. Ansiopäiväraha perustuu työssäoloehdon aikaisiin ansiotuloihin, ja usein palkkaturvan kautta maksettava palkka vaikuttaa siihen, minkä suuruiseksi ansiopäiväraha määritellään. Jos palkkaturvasiisaa ei olisi maksamattomien palkkasaatavien osalta vielä ratkaistu, työttömyyskassalla ei ole käytössään sitä tietoa, minkä se tarvitsee ansiopäivärahan suuruuden laskemista varten. Asiassa joudutaan harkitsemaan, onko palkkasaatava niin suuri, että sillä on vaikutusta ansiopäivärahan määrää laskettaessa. Työttömyysetuutta voidaan tietyissä tilanteissa maksaa työttömän tekemän hakemuksen perusteella enakkona. Ennakkoa voi olla maksettuna yhteensä enintään kahdelta kuukaudelta, ja hallitus selvittää parhaillaan tämän kauden pidentämistä. Ennakko vähennetään myöhemmin myönnettävästä työttömyysetuudesta. Työttömyysetuuden maksaminen enakkona voi tulla kysymykseen silloin, kun etuuden maksaminen viivästyisi kohtuuttomasti työttömästä riippumattomasta syystä kuten esimerkiksi palkkaturva-asian ratkaisemiseen kuluvan ajan vuoksi. Lisäksi palkkaturvan hakijalla voi hakemuskäsittelyn aikana olla oikeus saada toimeentulotukea odotettavissa olevaa etuutta vastaan.

Helsingissä 27.4.2020

työministeri Tuula Haatainen